

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Філологічний факультет
Кафедра української мови імені проф. Івана Ковалика

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. * декана філологічного
факультету

Роман КРОХМАЛЬНИЙ
“29” серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Практична лексикографія

освітній рівень
галузь знань

п'ятий (магістерський)
01 Освіта / Педагогіка.
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
(шифр і назва спеціальності)

освітня програма «Середня освіта (Українська мова і література)»

Факультет

філологічний

2022 – 2023 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Практична лексикографія» для здобувачів освіти спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
(назва навчальної дисципліни)

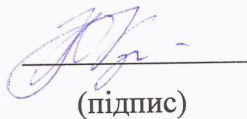
Розробник: Сус І. Р., асистент, кандидат філологічних наук

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму розглянуто і схвалено на засіданні кафедри української мови імені проф. Івана Ковалика

Протокол від « 29 » серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

(Купчинська З.О.)

(прізвище та ініціали)

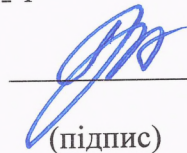
«29» серпня 2022 р.

Робочу програму ухвалила Вчена рада філологічного факультету

Протокол від «29 » серпня 2022 року № 1

«29» серпня 2022 року

Голова

(підпис)

(Крохмальний Р.О.)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка. (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) (шифр і назва)		
Модулів – 3	Спеціальність (професійне спрямування): українська мова та література	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		5 -й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр	
(назва)			
Загальна кількість годин - 90		10-й	
	Лекції		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	16 год.	
		Практичні, семінарські	
		16	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		58 год.	год.
		Індивідуальні завдання:	
Вид контролю: залік			

2. Мета та завдання курсу «Практична лексикографія»

Дисципліна є складовою курсу сучасної української літературної мови і посідає важливе місце в підготовці українського філолога.

Основною метою курсу є формування у студентів-філологів систематизованих наукових знань про традиційні й нові підходи щодо класифікації різних типів словників, оволодіння базовими термінами лексикографії, а також вироблення систематизованих практичних навичок укладання наукових текстів лексикографічного типу та оволодіння базовими прийомами та механізмами лексикографічної параметризації.

Основними завданнями дисципліни є формування наукових поглядів на лексикографію, вироблення практичних навичок укладання словникової продукції та

самостійних спостережень над різними типами структур у виданнях лексикографічного типу, знання базових принципів лексикографічної параметризації

Студент повинен:

Знати:

- предмет, завдання й місце теоретичної і практичної лексикографії серед інших мовознавчих дисциплін;
- наукові праці з проблем історії, теорії, методики та практики лексикографії;
- основних дослідників, що працювали у сфері теоретичної і практичної лексикографії;
- головні ідеї провідних українських і зарубіжних лексикографів;
- аспекти й методи дослідження в лексикографії;
- основні ознаки словника
- базові принципи та підходи до лексикографічної типології;
- основні теоретичні і практичні моделі укладання словників;
- базові терміни практичного словництва;
- етапи становлення української лексикографії;
- традиційні і новаторські технології в українській лексикографії.
- принципи побудови статей у словниках різних типів;

Уміти:

- орієнтуватися у давніх та сучасних лексикографічних джерелах і використовувати їх у практичній діяльності;
- класифікувати словники за типом семантичної інформації та за прагматичною потребою споживача інформації;
- аналізувати концепцію та наукову ідеологію словників;
- аналізувати мікро- та макроструктуру словників різних типів;
- виокремлювати складові частини словникових статей;
- формувати лексикографічні реєстри;
- укладати словникові статті різних типів;
- редагувати словникові статті;
- керувати гіпертекстовою, ілюстративною і семантичною інформацією

Методика організації роботи під час вивчення цього курсу складається з двох взаємопов'язаних частин: роботи викладача й роботи студента.

Форми роботи викладача такі:

- організація і проведення лекційних занять;
- контроль за опрацюванням наукової літератури;
- організація і проведення тестування;
- консультування студентів;
- організація й проведення заліку.

Форми роботи студента:

- опрацювання теоретичного матеріалу;
- читання і конспектування наукової літератури;
- підготовка до заліку.

3. Програма з курсу «Практична лексикографія»

Змістовий модуль 1. Лексикографічна парадигма: базові терміни і аспекти типології словників

Тема 1. Лексикографія як наукова дисципліна. Теоретична і практична лексикографія та їхні завдання. Структурування сучасної лексикографічної парадигми. Лексикографічні універсалиї.

Тема 2. Розвиток української лексикографії. Рукописна лексикографія XIX ст. Типологія словників. Притекстова лексикографія. Словникові матеріали.

Змістовий модуль 2. Енциклопедична лексикографія

Тема 1. Енциклопедичний словник як різновид лексикографічної продукції. Жанрові ознаки енциклопедії як різновиду наукової чи науково-популярної довідкової літератури. Структурні моделі словникових статей (статті-огляди, статті-довідки, статті-тлумачення, статті-посилання). Засади енциклопедичної стилістики і синтаксису.

Змістовий модуль 3. Загальномовна лексикографія

Тема 1. Лінгвістичні словники. Класифікація словників за об'єктом опису. Діахронна та синхронна лексикографія. Семантична лексикографія. Універсальні специфікації видань тлумачного типу. Етимологічна лексикографія. Науково-теоретичні засади укладання етимологічних словників. Типологічні моделі етимологічних довідок та їх використання в словниках різних типів.

Тема 2. Перекладна лексикографія. Історія укладання перекладних словників. Теоретичні засади та принципи моделювання словникових статей.

Тема 3. Розвиток української діалектної лексикографії. Лексикографічна параметризація діалектного матеріалу. Ідіолектна лексикографія як напрям семантичних, історичних та статистичних студій лексичного фонду. Словопоказчики та конкорданси.

Тема 4. Етимологічна лексикографія. Історія укладання українських класичних етимологіконів. Науково-теоретичні засади укладання етимологічних словників. Типологічні моделі етимологічних довідок та їх використання у словниках різних типів. Історико-етимологічні довідки у онімних словниках та словниках іншомовних слів.

Тема 5. Статистична, навчальна, корпусна, комп'ютерна лексикографія. Теоретичні засади та принципи моделювання словникових статей.

4. Структура курсу «Практична лексикографія»

Назва змістових тем	Кількість годин				
	Усього	Денна форма			
		л	п	інд	с р с
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Лексикографічна парадигма: базові терміни і аспекти типології словників.					
Тема 1. Лексикографія як наукова дисципліна. Теоретична і практична лексикографія та їхні завдання. Структурування сучасної лексикографічної парадигми. Лексикографічні універсалиї.	10	2	2		6
Тема 2. Розвиток української лексикографії. Рукописна лексикографія XIX ст. Типологія словників. Притекстова лексикографія. Словникові	10	2	2		6

матеріали.					
Разом – змістовий модуль I	20	4	4		12

Змістовий модуль 2.					
Тема 1. Енциклопедичний словник як різновид лексикографічної продукції. Жанрові ознаки енциклопедії як різновиду наукової чи науково-популярної довідкової літератури. Структурні моделі словникових статей (статті-огляди, статті-довідки, статті-тлумачення, статті-посилання). Засади енциклопедичної стилістики і синтаксису.	10	2	2		6
Разом – змістовий модуль II	10	2	2		6

Змістовий модуль 3. Загальномовна лексикографія					
Тема 1. Лінгвістичні словники. Класифікація словників за об'єктом опису. Діахронна та синхронна лексикографія. Семантична лексикографія. Універсальні специфікації видань тлумачного типу. Етимологічна лексикографія. Науково-теоретичні засади укладання етимологічних словників. Типологічні моделі етимологічних довідок та їх використання в словниках різних типів.	10	2	2		6
Тема 2. Перекладна лексикографія. Історія укладання перекладних словників. Теоретичні засади та принципи моделювання словникових статей.	10	2	2		6
Тема 3. Розвиток української діалектної лексикографії. Лексикографічна параметризація діалектного матеріалу. Ідіолектна лексикографія як напрям семантичних, історичних та статистичних студій лексичного фонду. Словопоказчики та конкорданси.	16	2	2		12
Тема 4. Етимологічна лексикографія. Історія укладання українських класичних етимологіконів. Науково-теоретичні засади укладання етимологічних словників. Типологічні моделі етимологічних довідок та їх використання у словниках різних типів. Історико-етимологічні довідки у онімних словниках та словниках іншомовних слів.	16	2	2		12
Тема 5. Статистична, навчальна, корпусна, комп'ютерна лексикографія. Теоретичні засади та принципи моделювання словникових статей	8	2	2		4

Разом – змістовий модуль III	60	10	10		40
Усього	90	16	16		58

5. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Огляд основних напрацювань теоретичної лексикографії	6
2.	Розвиток української лексикографії XIX ст.	6
3.	Розвиток енциклопедичного руху в Україні й за кордоном	6
4.	Розвиток етимологічної лексикографії української мови	6
5.	Макро- й мікроструктура словників	6
6.	Лексикографічна параметризація мовних одиниць	6
7.	Типологія діалектних словників	6
8.	Типологія ономастичних словників.	6
9.	Лексикографічні школи і осередки	6
10.	Тенденції розвитку сучасної української лексикографії	4
	Разом	58

6. Методи навчання

Аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний.

7. Методи контролю

1. Тестовий поточний контроль.
2. Залік.

8. Розподіл балів, які отримують студенти (іспит)

Поточне тестування та самостійна робота (8 сем.)			Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль 1 20 б.	Змістовий модуль 2 10 б.	Змістовий модуль 3 20 б.	50	100
Змістовий модуль 1.	Змістовий модуль 2.	Змістовий модуль 3.		

10. Методичне забезпечення

Бабій І.О. Українська лексикографія: Збірник вправ і завдань / І. Бабій. – Івано-Франківськ: Видавець Голіней О.М., 2012. 180 с.

Бабій І. О. Українська лексикографія: збірник тестів. Івано-Франківськ: Видавець Голіней О.М., 2016. 88 с.

Ціхоцький І., Левчук О. Лексикографічний практикум: навчально-методичний посібник для студентів I курсу філологічного факультету. Львів, 2013. 113 с.

Ціхоцький І., Левчук О. Лексикологія сучасної української літературної мови. Практикум: Навчально-методичний посібник для студентів I курсу філологічного факультету. Львів: [б.в.], 2014. 258 с.

Ціхоцький І. Практична лексикографія: навчально-методичний посібник для студентів філологічного факультету. Львів, 2017. 130 с. (рукопис)

Рекомендована література

Основні джерела

1. Васильчук В. Лексикографія як наука (основи лексикографування). *Проблеми семантики слова, речення та тексту*: зб. наук. пр. Київ: КНЛУ, 2006. Вип. 16. С. 20–28.
2. Горещкий П. Історія української лексикографії. Київ: Вид-во Акад. наук. УРСР, 1963. 243 с.
3. Гордієнко Н. Сучасна лексикографія як об'єкт лінгвістики. *Українська мова*. 2011. № 3. С. 67–73.
4. Демська-Кульчицька О.М. Лексикографія: між ремеслом і наукою. *Наукові записки НаУКМА*. Київ: Вид. дім НаУКМА, 2008. Т. 85: Філологічні науки. С. 3–9.
5. Демська О. Вступ до лексикографії: навчальний посібник. Київ: НАУКМА, 2010. 266 с.
6. Дубічинський В.В. Лексикографія: навч.-метод. посіб. для студ. ден. та заоч. ного навчання зі спец. “Перекладач” і “Прикладна лінгвістика”. Харків: НТУ ХП, 2012. 68 с.
7. Дубічинський В.В. Лексикографія української мови. Конспект лекцій. Харків: НТУ ХП, 2002. 56 с.
8. Дубічинський В.В. Українська лексикографія: історія, сучасність та комп'ютерні технології: навч. посіб. Харків: НТУ ХП, 2004. 164 с.
9. Зубець Н. Українська лексикографія другої половини ХХ – початку ХХІ століття: навчальний посібник для студ. вищих навч. закл. Запоріжжя: [б.в.], 2008. 124 с.
10. Кровицька О. Українська лексикографія: теорія і практика. Львів, 2005. 174 с.
11. Кузеля З. Історичний розвиток і сучасний стан українського словництва. *Записки Наукового товариства ім. Шевченка* / за ред. В. Янева. Париж; Нью-Йорк; Мюнхен; Торонто; Сідней, 1962. Т. 169: Праці філологічної та історико-філософської секцій: зб. на пошану Зенона Кузеля. С. 217–235.
12. Кульчицька Т. Українська лексикографія ХІІІ–ХХ ст.: бібліографічний покажчик. Львів, 1999. 359 с.
13. Лендау С. Словники: мистецтво та ремесло лексикографії. Київ: К.І.С., 2012. 480 с.
14. Москаленко А. Нарис історії української лексикографії. Київ: Рад. школа, 1961. 162 с.
15. Паламарчук Л. Питання теорії і практики сучасної лексикографії. *Мовознавство*. 1977. № 4. С. 3–12.

16. Паламарчук Л. Українська радянська лексикографія: (питання історії, теорії та практики). Київ: Наук. думка, 1978. 203 с.
17. Перебийніс В.І., Сорокін В.М. Традиційна і комп'ютерна лексикографія: навч. посібник. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2008. 218 с.
18. Полюга Л. До питання про наукові засади теоретичного словництва. *Науково-технічне слово*. 1994. № 1. С. 69–71.
19. Полюга Л. Складові елементи словників: із досвіду лексикографа. *Затиски з українського мовознавства*: зб. наук. пр. Одеса, 2006. Вип. 16. С. 299–307.
20. Полюга Л. Структура і функції словникових статей у лексиконах різних типів. *Українська історична і діалектна лексика*: зб. наук. пр. Львів, 2003. Вип. 3. С. 16–23.
21. Словник лінгвістичних термінів: лексикологія, фразеологія, лексикографія / Голянич М. І., Стефурак Р. І., Бабій І. О.; за ред. М. І. Голянич. Івано-Франківськ: Сімик, 2011. 272 с.
22. Тараненко О.О. Лексикографія. *Українська мова: Енциклопедія*. – Київ: Українська енциклопедія, 2004. С. 296–297.
23. Черницький В.Б. Комп'ютерна лексикографія: навч. посібник. Миколаїв: НУК, 2004. 84 с.
24. Широков В. А. Комп'ютерна лексикографія. Київ: Наукова думка, 2011. 351 с.
25. Яцимірська М. Українська лексикографія: текст лекцій. Ч. 1. Львів: ЛНУ ім. І.Франка. 35 с.
26. *Lexicography: principles and practice* / edited by R.R.K. Hartmann. London: Academic Press, 1983.

Додаткові джерела

27. Березюк Т., Іщенко О., Пилипчук Р., Савченко О., Фещенко Н., Шушківський А. Здобутки української енциклопедистики: характеристика найважливіших видань . *Наука України у світовому інформаційному просторі*. Вип. 12. Київ, 2015. С. 9–114.
28. Бобкова Т. Українська корпусна лексикографія: основні етапи й тенденції розвитку. *Наукові записки Нац. ун-ту «Острозька академія». Серія філологічна*. 2014. Вип. 49. С. 267–270.
29. Бондар О.І. Українське діалектне словникарство початку ХХІ ст. *Вісник Одеського нац. ун-ту*. 2012. Серія філологія. Т. 17. Вип. 4. С. 5–17.
30. Боярова Л.Г. Проблема розмежування полісемії та омонімії термінів у лексикографічній практиці. *Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна: Серія Філологія*. 2005. Вип.45. С. 18–20.
31. Боярова Л.Г. Словникова кодифікація і термінологічна норма (90-і рр. ХХ ст. – поч. ХХІ ст.). *Українське мовознавство: міжвідом. наук. зб.* Київ, 2008. Вип. 38. С. 25–29.
32. Боярова Л.Г. Термінологічна лексика в загальномовному тлумачному словнику. *Лексикографічний бюлетень*. Київ, 2008. Вип. 17. С. 13–24.
33. Бук С. Григорій Сковорода онлайн! *Українська мова*. 2010. № 3. С. 109–115.
34. Бук С. Частотний словник офіційно-ділового стилю: принципи укладання та статистичні характеристики лексики. *Лінгвістичні студії: зб. наук. праць / За ред. А.П. Загнітка*. Донецьк, 2006. Вип. 14. С. 184–188.
35. Винник В. Б. Грінченко і процес становлення єдиної української літературної мови. *Мовознавство*. 2014. № 6. С. 13–23.
36. Вокальчук Г. Етапи становлення і розвитку українського авторського словникарства. Особливості лексикографічної фіксації новотворів. *Проблеми й перспективи авторської лексикографії. “Регіональний” словник поетичних неолексем (Рівненщина)*. Острог., 2008. С. 5–57.
37. Галас Б. Лексикографічна спадщина О. Павловського і формування нової української літературної мови. *Науковий вісник Ужгород. ун-ту*. Ужгород, 2003. С. 11–16.
38. Галас Б. Лексикографічні матеріали В.А. Долинського з 1853 року. *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства: зб. наук. пр.* Ужгород, 2009. Вип. 13. С. 38–41.
39. Галас Б. К. Нові пріоритети у вивченні історії української лексикографії кінця ХVІІІ – початку ХХ ст. *Гуманітарна освіта: досвід і проблеми: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. «Трансформація гуманітарної освіти» (м. Ужгород, 25–27 трав. 1998 р.)*. Ужгород, 1999. С. 518–525.
40. Галас Б. Риси упорядницького і редакторського стилю Б. Грінченка як лексикографа. *Українська мова*. 2008. № 1. С. 80–86.
41. Галас Б. Ф. С. Шимкевич як лексикограф і українське словникарство (кінець ХVІІІ – початок ХХ ст.). Ужгород, 1995.
42. Гориславець К. С. Словники іншомовних слів у контексті української лексикографії кінця ХІХ – початку ХХ століття. *Наукові записки Нац. ун-ту «Кисво-Могиланська академія»*. 2006. Філологічні науки Т. 60. С. 14–21.
43. Дарчук Н.П., Грязнухіна Т.О. Частотний словник сучасної української публіцистики. *Мовознавство*. 1996. № 5. С. 15–19.

44. Грінченко Б. Огляд українського язикознавства. *Затиски Наукового товариства ім. Шевченка*. Львів, 1905. Т. 66. С. 4–30.
45. Громко Т. Лексикографування онімів говірки за корпусом моноговіркових текстів. *Актуальні питання гуманітар. наук: міжвуз. зб. наук. пр. молодих учен. Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка*. 2020. Вип. 31. С. 315–322.
46. Давиденко В. Лексикографічні праці в сучасному освітньому просторі. *Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія Філологія. Соціальні комунікації*. 2020. Т. 31. № 4, Ч. 1. С. 39–43.
47. Дарчук Н. Параметризована база даних сучасної української мови на основі частотних словників. *Проблеми квантитативної лінгвістики*. Чернівці, 2005. С. 100–110.
48. Дем'янюк М. Анонімний Й «Лексикон латинославенській» – пам'ятка староукраїнської писемності XVIII ст. *Проблеми української термінології: зб. наук. праць*. Львів, 2006. С. 50–53.
49. Дем'янюк М. Українська лексична спадщина в латинсько- слов'янському словнику І.Максимовича. *Нові дослідження пам'яток козацької доби в Україні: зб. наук. праць*. Вип. 18. Київ, 2009. С. 367 – 372.
50. Дідун Л. Козирева З. Українська академічна лексикографія: здобутки та перспективи розвитку. *Українська мова*. 2021. № 3. С. 54–65.
51. Дубічинський В. В. Лексикографія: навч.-метод. посіб. для студ. ден. та заоч. навчання зі спец. «Перекладач» і «Прикладна лінгвістика». Харків, 2012. 68 с.
52. Дубічинський В. В. Українська лексикографія: історія, сучасність та комп'ютерні технології: навч. посібник. Харків, 2004. 164 с.
53. Зайцева О. Ремарка як лексикографічна категорія. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвуз. зб. наук. пр. молодих учен. Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка. Дрогобич*, 2014. Вип. 9. С. 167–172.
54. Іваштенко О.О., Сагаровський А.А. Методологія і методика укладання ідіодіалектного словника. *Вісник Харківського нац. ун-ту імені В.Н.Каразіна. Серія: Філологія*. 2009. № 843. Вип. 55. С. 114–119.
55. Казиминова І. Актуальні проблеми сучасної термінографії. *Термінологічний вісник: зб. наук. пр.* Київ, 2017. Вип. 4. С. 214–226.
56. Кровицька О. Українська історична лексикографія у міжслов'янському контексті. *Проблеми слов'янознавства*. Львів, 2003. Вип. 53. С. 136–144.
57. Лукінова Т. Створення «Етимологічного словника української мови» – важливий етап порівняльно-історичного вивчення слов'янської лексики. *Мовознавство*. 2008. № 2–3. С. 24–39.
58. Максимчук В.В. Особливості лексикографічного представлення авторських лексичних новотворів у сучасних неологічних словниках. *Наукові записки Нац. ун-ту «Острозька академія»*. Острого, 2010. Серія філологічна. Вип. 17. С. 256–264.
59. Мейзерська І. Лексикографічна параметризація: структурний та функціональний аспекти (на прикладі великого тлумачного словника сучасної української мови). *Вісник СумДУ*. 2007. № 1. Т. 1: Серія Філологія. С. 151–155.
60. Міщук У. Словник мови Шевченка: бачення творчого світу письменника. *Лексикографічний бюлетень*. 2006. Вип. 14. С. 78–88.
61. Мовчун Л. До питання про вироблення засад української римографії. *Українське мовознавство*. 2008. Вип. 38. С. 139–142.
62. Москаленко А.А. Українські, російські та білоруські діалектологічні словники. *XII Республіканська діалектологічна нарада: тези доп.* Київ, 1965. С. 151–153.
63. Неровня Н. Принципи створення нового загальномовного тлумачного

- словника. *Лексикографічний бюлетень*. 2005. С. 36–46.
64. Озерова Н., Широков В. Перший том Словника української мови у 20-ти томах. *Мовознавство*. 2011. С. 3–13.
  65. Петрова Т. Рецензія на термінологічні словники як жанр критичного субдискурсу. *Наукові праці Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Філологічні науки*. 2019. Вип. 50. С. 133–139.
  66. Полюга Л. Українські історичні словники в контексті слов'янської лексикографії. *Проблеми слов'янознавства*. Вип. 51. 2000. С. 195–198.
  67. Рабулець О.Г., Сухарина Н.М., Широков В.А., Якименко К.М. Дієслово в лексикографічній системі: монографія. Київ, 2004.
  68. Русанівський В.М., Клименко Н.Ф. Від універсальної бази лінгвістичних знань до комп'ютерного укладання словників. *Мовознавство*. 1995. № 4–5. С. 3–10.
  69. Русанівський В.М., Широков В.А. Інформаційно-лінгвістичні основи сучасної тлумачної лексикографії. *Мовознавство*. 2002. № 6. С. 7–48.
  70. Сабадош І. Зведений тематичний словник як вид лексикографічної праці. *Волинь – Житомирщина: історико-філол. зб. з регіон. пробл.* Вип. 10. 2003. С. 195–205.
  71. Сабадош І. Українська діалектна лексикографія післявоєнного періоду. *Język ukraiński: współczesność – historia.* / Red. F. Czyżewski, P. Hrycenko. Lublin, 2003. S. 93–106.
  72. Самойлова І. Інформаційна структура українських еквівалентів у перекладному словнику. *Українська мова*. 2016. № 2. С. 24–43.
  73. Симоненко Л. Тлумачно-перекладна лексикографія. *Українська лексикографія в загальнослов'янському контексті*. Київ, 2011. С. 308–314.
  74. Сніжко Н. Нова джерельна база української лексикографії в системі інтегральних лінгвістичних досліджень. С. 47–52.
  75. Сологуб Н. Словники мови письменників. *Лінгвістика: об'єкт-стиль, мета-оцінка: зб. наук. пр., присвячених 70-річчю від дня народження проф. С.Я.Єрмоленко.* / відп. ред. ак. НАН України В.Г.Скляренко. Київ, 2007. С. 133–138.
  76. Старко В. Пареміографія в корпусну добу: з досвіду укладання «Електронного англійсько-українського словника прислів'їв». *Українська і слов'янська тлумачна і перекладна лексикографія. Леонідові Сидоровичу Паламарчукові*. Київ, 2013. С. 293–298.
  77. Старко В. Ф. Проблема авторитетності двомовних словників. *Українська лексикографія в загальномовному контексті: теорія, практика, типологія*. Ларисі Григорівні Скрипник. (м. Київ, Ін-т української мови, 12–13 травня 2011 р.). / відп. ред. І. С. Гнатюк. Київ, 2011. С. 315–322.
  78. Тименко Л. Лексикографічні праці в Інтернеті (описово-аналітичний огляд). *Лексикографічний бюлетень*. 2007. Вип. 15. С. 58–62.
  79. Томіленко Л. Термінологічна лексика в сучасній тлумачній лексикографії: монографія. Івано-Франківськ, 2015.
  80. Туровська Л. Макро- та мікроструктура термінологічного словника тлумачного типу. *Українська мова*. 2018. № 3. С. 40–53.
  81. Туровська Л. Сучасний етап розвитку української термінографії. *Система і структура східнослов'янських мов: міжкафедральний зб. наук. праць*. К., 2006. С. 168–173.
  82. Хобзей Н. Діалектна лексикографія сьогодні. *Українське мовознавство*. 2008. Вип. 38. С. 254–256.
  83. Хобзей Н. Сучасне українське діалектне словництво. *Україна: культурна*

- спадщина, національна свідомість, державність*: зб. наук. пр. / відп. ред. М. Крикун. Львів, 2006. Вип. 15: Confraternitas. Ювілейний збірник на пошану Ярослава Ісаєвича. С. 819–826.
84. Цимбалюк-Скопненко Т. Українська авторська лексикографія: здобутки та перспективи. *Українська мова*. 2010. № 9. С. 3–14.
  85. Широков В.А. Всеукраїнський лінгвістичний діалог у контексті теорії лексикографічних систем. *Мовознавство*. 2003. № 6. С. 3–7.
  86. Широков В.А. Гуманітарна традиція і технологічний статус мови. *Мовознавство*. 2001. № 3. С. 128–132.
  87. Широков В.А. Елементи лексикографії: монографія. Київ, 2005. 304 с.
  88. Широков В.А. Інформаційна теорія та системотехнічні засади комп'ютерної лексикографії: автореф. дис... д-ра техн. наук: 05.13.06 / НАН України. Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 1999. 32 с.
  89. Широков В.А. Феноменологія лексикографічних систем: монографія. Київ, 2004. 327 с.
  90. Широков А.В., Манако В.В., Організація ресурсів національної словникової бази. *Мовознавство*. 2001. № 5. С. 3–13.
  91. Широков В.А., Рабулець О.Г., Шевченко І.В., Костишин О.М., Якименко М.К. Технологічні основи сучасної тлумачної лексикографії. *Мовознавство*. 2002. № 6. С. 49–86.
  92. Черниш Н. Електронні енциклопедії в Україні. *Поліграфія і видавнича справа*. 2016. № 1. С. 168–183.
  93. Черниш О. Особливості створення електронного багатомовного академічного галузевого словника. *Науковий вісник Міжнар. гуманіт. ун-ту*. Серія Філологія. 2019. № 40. Т. 2. С. 141–144.
  94. Черниш Н. Формування концепції української енциклопедії (з редакторського досвіду М. П. Бажана). *Поліграфія і видавнича справа*. 2011. № 4. С. 20–32.